

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE VID LTJ-FAKULTETEN
Trädgårdsingenjörsprogrammet – Odling
10 hp

Plommonsorter i Sverige

Makiko Suzuki Jonsson
2010

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap, LTJ

Författare:

Makiko Suzuki Jonsson

Titel:

Plommonsorтер i Sverige

Swedish plum varieties

Program:

Trädgårdsingenjör

Huvudområde:

Hortikultur

Nyckelord:

Prunus domestica, plommon, genbank, Balsgård, plommonproduktion, förädling

Handledare:

Hilde Nybom, SLU, Växtförädling & Bioteknik

Examinator:

Gun Werlemark, SLU, Växtförädling & Bioteknik

Kurskod:

EX0364

Kurstitel:

Examensarbete för trädgårdsingenjörer

Omfattning:

10 hp

Nivå och fördjupning:

Grund AB

Utgivningsort:

Alnarp

Månad, År:

Mars, 2010

Serie:

Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten

Omslagsfoto:

Makiko Suzuki Jonsson

FÖRORD

Jag vill tacka min handledare Hilde Nybom, SLU för ett bra stöd och för förslag till konstruktioner och förbättringar under arbetet samt min examinator Gun Werlemark, SLU som har tagit sig tid till en givande och intressant diskussion. Jag vill också tacka Äppleriket Österlen Ekonomisk förening för att ni har tagit er tid att svara på alla mina frågor. Ett stort tack till min kamrat Lilly Kristensen som har hjälpt mig med språket. Till sist vill jag tacka min familj, Mats och Isabella Kotoha för ett varmt stöd under min studie. Utan er hjälp hade inte detta arbete varit möjligt.

Bolmsö, mars 2010.

Makiko Suzuki Jonsson

Innehållsförteckning

A.SAMMANFATTNING	5
B.SUMMARY	5
C.INTRODUKTION	7
C1.Plommonproduktion i Sverige.....	7
C2.Nuläget och behov av olika sorter.....	7
C3.Genbank som resurs för framtida förädling.....	8
C4.Syfte med examensarbetet	9
D.MATERIAL OCH METOD.....	9
E.RESULTAT	10
E1.Kultursorter av plommon.....	10
E2.Plommonets odlingshistoria i Sverige	11
E3.Skylttexter till Balsgårds plommongenbank	12
F.DISKUSSION	13
F1.Viktiga egenskaper hos plommonsorser.....	13
F2.Identifiering	14
F3.Framtida växtförädlingsmål	14
G.REFERENSER	15
H.APPENDIX	17
H1.Skyltmaterialet	17
H2.Referenser till Appendix	29

SAMMANFATTNING

Huvuddelen av plommonproduktionen i Sverige är *Prunus domestica*-sorter och stora produktionsorter är Herman, Opal, Victoria och Jubileum. De olika sorterna ha olika mognadstid och bördighet. Plommonen mognar fram under augusti-september och fruktens korta hållbarhet gör att plommonproduktionen har minskat i Sverige de senaste åren eftersom odlarna inte hinner sälja frukten under den korta perioden.

Genbanker har stort ansvar att bevara det mest intressanta och värdefulla av vad som växer i Sverige. De växtgenetiska resurserna i genbanken har stor betydelse för att förbättra plommonen med hänsyn till bland annat kommande klimatförändring och sjukdomar. Det har stor betydelse att genbanker bevarar viktiga plommonsorтер för framtida forskning och växtförädling. Viktiga anledningar till förädling av plommon har varit att förbättra fruktens kvalitet och även en stabil plommonproduktion har varit viktigt ur ett ekonomiskt perspektiv. Nu fokuserar man mer och mer på förbättringar hos plommonsorтер som resistens mot sjukdom och hårdighet för klimatförändringar i framtiden.

I arbetet beskrivs odlingshistoria, egenskaper hos de olika plommonarterna och viktiga egenskaper hos plommon som kan användas vid förädling. Vidare ingår också kortbeskrivningar av 50 plommonsorтер som bevaras på Balsgårds genbank.

SUMMARY

Main plum productions in Sweden are cultivars of *Prunus domestica*, like Herman, Opal, Victoria and Jubileum. Each cultivar has different time of ripeness and fertilities. Plum ripens during August to September and short time durability of fruits is the reason why plum production has decreased in Sweden in recent years. It is difficult for cultivators to sell fruit during the short period.

Gene banks have important roles to preserve the most interesting and the most valuable plants which grow in Sweden. Those genetic resources of plants in the gene banks have a great importance to breed plum for climate change and against diseases in the future.

Main reasons of the plum breeding have been to improve the quality of fruits and plum production from an economic point of view. Today's focus is breeding plum cultivars, which are resistant against disease and are hardy to climate change in the future.

This study describes the history of plum cultivation, characteristics of various plum species, and important properties of plums which can be used for breeding. Furthermore short descriptions of 50 plum cultivars, which are preserved in Balsgård's gene bank, are described.

INTRODUKTION

Plommonproduktion i Sverige

Enligt statistik från Jordbruksverket var den totala plommonproduktionen i Sverige 327 ton år 2008 (Jordbruksverket, 2008a). Plommon är inte en stor produkt i Sverige jämfört med äpple och päron där skörden var 22,150 ton och 1,629 ton. Plommon tenderar att minska precis som all annan fruktodling. Minskningen av plommonodlingen har pågått sedan 1971. Skörden har minskat drastiskt, ca 937 ton från 1984 till 2008 (Jordbruksverket, 2008b). Om man ser till ytan för plommonodling hade denna minskat från 304ha till 101ha mellan 1971 och 1999. Antalet företag som odlar plommon som produkt har också minskat från 795 st. till 87 st. mellan 1971 och 2008. Plommon kan odlas i hela Sverige, men största delen av plommonodlingen finns i Södra Sverige. Av plommonproduktionen kom ca 70 % från Skåne och ca 17 % från södra Småland år 2008 (Jordbruksverket, 2008a).

Nuläget och behov av olika sorter

I Sverige sker plommonodling under en kort period av året pga. det kalla klimatet. Det begränsar även vilka arter och sorter som kan växa och ge bra skörd under säsongen. Vinter och vårfrost är stora anledningar till att man inte kan odla sena plommonsorter. I södra Sverige odlas mest plommon i landet. Huvuddelen av plommonproduktionen i Sverige är *Prunus domestica*-sorter och stora produktionssorter är Herman, Opal, Victoria och Jubileum.

Det mesta av produktionen säljs genom ett företag, Äppelriket Österlen ekonomisk förening, och de har gjort en liten analys om plommonodlingen och marknaden i Sverige. En stor orsak till minskningen av svensk plommonodling är fruktens dåliga hållbarhet. De sorter som odlas i Sverige behåller sin kvalitet endast under en mycket kort tid på marknaden jämfört med importerade plommonsorter som håller sig i 2–3 veckor. Den första svenska sorten som mognar fram är Herman som sällan klarar mer än 1–2 dagar i butik innan den börjar ruttna, alltså en sort som inte skall ut i butik. Ingen planterar nya Herman-träd så sorten kommer att försvinna från marknaden (Börjesson, 2010). Därefter kommer Opal, Jubileum och Victoria. De har olika problem beträffande frukt, mognadstid och bördighet, som gör det svårt att skörda och sälja kontinuerligt till marknaden. Sorterna Opal och Victoria har en tendens att mogna fram alla frukter samtidigt vilket marknaden inte kan sälja under kort tid och priset rasar. Jubileum mognar mellan Opal och Victoria och har bra odlingsegenskaper som rik bördighet och bra fruktkvalitet. Det är ett medelstort träd med tät krona vilket gör det lätt att skörda. Problemen med Jubileum är ojämn skörd år från år och att skörden ligger

precis mellan Opal och Victoria. Det betyder att för mycket plommon kommer ut på marknaden under för kort period. Svårigheter att kunna sälja frukten under den korta skörde- och försäljningsperioden (augusti-september) och fruktens korta hållbarhet gör alltså att plommonproduktionen har minskat i Sverige de senaste åren.

Genbank som resurs för framtida förädling

Sverige har ansvar för att bevara, samla in, identifiera och dokumentera genetiska resurser av viktiga växter. Sedan år 2000 finns ett nationellt program för att bevara den genetiska mångfalden bland de odlade växterna. Programmet togs fram efter det att Sverige undertecknat konventionen om biologisk mångfald som antogs på FNs stora miljömöte i Rio de Janeiro år 1992 (POM, 2009a). Genom programmet arbetar Jordbruksverket med olika aktörer inom myndigheter, organisationer och företag och genbanker som Centrum för Biologisk Mångfald (CBM), Nordiska genbanken (NordGen) och Programmet för Odlad Mångfald (POM). CBM samordnar programmet i samarbete med de andra genbankerna.

En stor anledning att bevara det mest intressanta och värdefulla av vad som växer i Sverige är att vi ska kunna förädla och forska om växter för framtiden samt bevara ett kulturhistoriskt värde. De flesta av de kulturväxter som i dag odlas i Sverige har sitt ursprung i andra länder och världsdelar. Sveriges klimatförhållanden ställer speciella krav på kulturväxterna. Växterna måste vara tillräckligt härdiga för att klara av att överleva kalla vintrar och korta, och ofta svala, somrar. Arter och sorter som är anpassade till klimatet är i regel resultatet av en lång tids odling och urval (POM, 2009b).

Vid POM finns 14 klonarkiv från Skåne upp till Dalarna, där äldre sorter av äpple, päron, plommon och körsbär bevaras. De sorterna odlas med målsättning att bevaras för kommande generationer (Hjalmarsson et al., 2007). De sorter som valts ut att vara mandatsorter är särskilt viktiga att bevara. Det finns 40 plommonsorter som är mandatsorter och bevaras i olika klonarkiv.

På Balsgård, som hör till SLU som en genetik- och hortikulturell växtförädlingsavdelning, finns en stor plommonsamling som bevaras och där den genetiska resursen nyttjas (Fernqvist, 1988, SLU, 2009). På Balsgårds genbank finns både en del mandatsorter och många andra sorter som används såväl inom forskning och växtförädling som för olika mer utåtriktade aktiviteter som fältvandringar och fruktutställningar (LTJ, 2009).

Det är viktigt att bevara olika egenskaper hos plommon som kan vara användbara för framtidens förädling. De växtgenetiska resurserna i genbanken har stor betydelse för att förbättra plommonen med hänsyn till bland annat kommande klimatförändring och sjukdomar.

Syfte med examensarbetet

Syftet med detta arbete är att redogöra för odlingshistoria och viktiga egenskaper hos plommon i Sverige och att redogöra för varför vissa sorters plommon bevaras i genbanker i Sverige. Dessutom behandlas nutida plommonodling i södra Sverige. Ett annat syfte är att framställa korta sortbeskrivningar för användning som underlag för framställningar av skyltar till Balsgårds plommongenbank.

MATERIAL OCH METOD

Arbetet baseras på litteraturstudier. Information om plommonens egenskaper och odlingshistoria har främst tagits från 'Våra päron-, plommon- och körsbärssorter' (Nilsson, 1989), 'The Plums of England' (Taylor, 1949) och 'Fruit Breeding – Volume 1' (Janick et al., 1996). Dessutom användes tidskrifterna 'Viola' och 'Pomologen' samt artiklar från 'International Symposium on Plum and Prune Genetics, Breedings and Pomology' i Acta Horticulturae.

För att få en översikt om plommonodling och plommonproduktion i södra Sverige kontaktades Lars-Olof Börjesson, VD för Äppelriket och Henrik Stridh, rådgivare på Äppelriket via e-mail.

Informationen om genbanker hämtades mest på hemsidor som t.ex. Centrum för Biologisk Mångfald och Programmet för Odlad Mångfald.

Informationen till de korta beskrivningarna av Balsgårds plommonsorтер kom från litteratur och internetkällor. Litteraturen som användes mest var Nilssons (1989) 'Våra päron-, plommon- och körsbärssorter' tillsammans med 'Pomologi I-II' av Dahl (1943). På internet hämtades information från några plantskolors hemsidor, databasen Web of Knowledge och andra källor på internet. Google Sök Engine användes för att jämföra med informationen på samma sorts plommon. Tidskriftsartiklar används också som t.ex. Fakta blad och Pomologen. Alla informationskällor som användes för sortbeskrivningarna finns i Appendix.

Sortbeskrivningarna är gjorda efter en färdig modell som redan har använts för äpplesorterna på Balsgårds genbank. I sortbeskrivningarna står ursprung, trädets och fruktens utseende, smaken, mognadstid, användningsområde och särskilda egenskaper.

RESULTAT

Kultursorter av plommon

Det finns oerhört stor variation av plommon i världen, mer än 6000 plommonsorarter och mer än 20 arter har odlats eller bevarats (Blažek, 2007). De har olika geografiskt ursprung, olika antal kromosomer och olika krav på odlingsplats.

Nuförtiden består den största kommersiella plommonproduktionen av europeiska och japanska sorter. De europeiska sorterna kommer från arterna *Prunus domestica* och *Prunus cerasifera* och de odlades i områden med tempererat klimat. De japanska sorterna tillhör arten *Prunus salicina* som ursprungligen kommer från Kina. Plommonstenar, som odlades för 2300 år sedan, har hittats i Japan och plommonodlingen har alltså utvecklats under lång tid. Förädlingen av denna plommonart har börjat sent på 1900-talet (Janick et al., 1996). I Europa är de tre arterna, egentliga plommon (*Prunus domestica*), krikon (*Prunus insititia* eller *P. domestica* ssp. *insititia*) och myrobalan eller körsbärsplommon (*Prunus divaricata* eller *P. cerasifera* var. *divaricata*), viktigast. Det finns olika åsikter om klassificering av sorter och arter. Till exempel betraktas ibland Mirabelle och St. Julien som två sorter av samma art, nämligen krikon (Taylor, 1949). Å andra sidan anses Mirabelle ibland tillhöra *Prunus domestica* ssp. *syriaca* (Blažek, 2007).

En del botanister anser att *Prunus domestica* är den mest variabla arten bland stenfrukterna. Plommonen har uppkommit genom korsningen mellan myrobalan som är en diploid art ($2n = 16$) och slån (*Prunus spinosa*) som är en tetraploid art ($2n = 32$). En korsning mellan slån och myrobalan med oreducerade pollen och äggceller anses ligga bakom uppkomsten av den hexaploida arten ($2n = 48$) som kallas plommon (*Prunus domestica*) (Taylor, 1949). Slån och myrobalan hybridiserar ofta och denna korsning har funnit i tusentals år.

Man ser tydligt skillnad på sorter av plommon och de andra arterna och underarterna. Till exempel blir plommonträden högre än krikon. Krikonträdet är svagväxande och kronan är kompakt och risig. Plommonbladen är större, 5–10 cm långa, grovsågade eller naggade jämfört med krikonträdet blad som är 4–5 cm långa med fint sågad kant. Blommorna hos plommon är större men färre än hos krikon. Plommonfrukten är avlångt oval eller rund med växlande färg och smak. Krikonfrukten är rund eller oval och svartblå eller ljusgul. Smaken är svagare och sur. Det är dessa egenskaper som gör att krikon anses vara en egen underart.

Myrobalan eller körsbärsplommon förekommer i Kaukasus, Västasien. Denna sort används mest som grundstam för plommonen. Trädet är högt, upp till 8 m. Denna art

blommar tidigare än plommon och krikon. Frukten är 2–3 cm och har gult, rött eller mörkt violettrött löst kött och är ganska sur. Den har inte så mycket smak och har växlande mognadstid. Arten är variabel, och olika sorter skiljer sig åt i form, storlek, färg och smak.

Plommonets odlingshistoria i Sverige

Odling av plommon (*Prunus domestica*) har lång historia i Europa. Det sägs att plommonen ursprungligen är från Kaukasus och området vid Kaspiska havet. En grekisk författare skrev om stenfrukter i Grekland omkring 320 f. Kr. I Italien ser man bilder på plommonodling på väggmålningar begravda Pompeji i 79 e. Kr. Det fanns omkring 30 sorters plommon i Romerska riket. Odlingen av plommon spreds norrut under det Romerska rikets tid. Några direkta uppgifter om plommon finns redan från början av 800-talet (Nilsson, 1989). Odling av stenfrukter fanns inte i Norden innan kristendomen hade blivit mer allmänt spridd. Man kan se en ganska avancerad odling i klosterträdgårdar i början av 1100-talet. I Norge anses Allmänt gulplommon härstamma från klostertiden. På 1600-talet kände man till fler än 62 plommonsorтер genom flera utländska författare.

I Sverige fanns en hel del namngivna plommonsorтер som importerades till herrgårdarna från 1700-talet. Några sorter odlades långt tidigare och var ursprungligen från Sverige. En herrgård i Hesselby, Stockholm var en av dem som hade uppgifter om plommonsorтер. År 1729 fanns plommonsorterna Aprikosplommon, Hwita, Röda och Smärre Äggplommon, Hwita och Röda Ungerska, Bogesunds plommon, Damascener, Mirabeller, Spräckliga och Gula Spillning, Perdrigon Violettes, Reine Claude, Perdrigons blanches, Drap d'or, Catrine plommon och Diapre (Nilsson, 1989). Andra anteckningar om plommonsorтер fanns vid Grensholm i Östergötland. År 1728 ympades 4 plommonsorтер: Ungerska sviskon, Rothe Eierpflaumen, Aprikosplommon och Söta vita (Nilsson, 1989). Plommonodlingen var ganska begränsad fram till 1850-talet. Man hade sorter som t.ex. Allmänt gulplommon, Krikon och liknande, och man förökade dem genom rotskott. Endast vid herrgårdarna fanns plommonodling med bättre sorter som Reine Claude, Röda äggplommon och liknande. Nya sorters plommon började importeras och prövades i plantskolor efter mitten av 1850-talet. Undersökningar och jämförelse med tidigare odlade sorter och provning under svenska förhållanden med importerade sorter gjordes. Ännu mer specialodling av plommon började mot slutet av 1800-talet.

Antalet plommonsorтер hade ökat sedan mitten av 1850-talet. Vid denna tid prövades i Alnarp många nya sorter med tanke på deras användning till torkning för att ersätta importerade katrinplommon (Nilsson, 1989). Sedan 1900-talet kan man i kataloger se vilka

sorters plommon som har funnits i olika plantskolor i Sverige. År 1905 hade man 21 sorter i stamform som salufärdiga träd i plantskolornas kataloger. År 1930 salufördes 11 plommonsorтер med pollinationsförhållandena angivna i plantskolornas kataloger. Plommonsorterna hade 1963 minskat till 10 stycken i katalogerna. Antalet plommonsorтер hos plantskolorna hade således mer än halverats på 40 år (Nilsson, 1989). Sorter som hade saluförts i ett antal plantskolor i många år vid undersökningen 1983 var Reine Claude d'Oullinis, Victoria och Czar. Jefferson, Hackman och Allmänt gulplommon hade minskat. Odlingssäkra sorter kännetecknas av ett antal egenskaper som god smak, vackert utseende, tidig och regelbunden avkastning. En anledning till sortantalets stora minskning var vinterkylan 1939–42. En del plommonsorтер med dålig vinterhärdighet, t.ex. Belle de Louvain, Blått herreplommon, Laxton's Early, Ontario och Persikeplommon, skadades.

Skylttexter till Balsgårds plommongenbank

I Balsgårds plommongenbank bevaras ca 173 plommonsorтер. Av varje sort har två träd planterats på fält. Alla sorter har St. Julien A eller St. Julien Inra II (*Prunus insititia*) som grundstam. St. Julien är en mycket vanlig grundstam och ger relativt svagväxande träd och är kompatibel med alla plommonsorтер (Nilsson, 1989). De flesta plommonsorterna hör till arten *Prunus domestica*. Varje sort har sina egna egenskaper och på skyltarna beskrivs viktiga kärnnetecken för att besökarna på Balsgård ska förstå vad som skiljer plommonsorterna åt. Beskrivningar av plommonsorterna redovisas i ett appendix.

Vid litteratursökningen skiljde sig beskrivningarna av samma sort åt vid jämförelse av olika källor. Då blev det svårt att veta exakt vilken som är lämplig för skyltbeskrivning. Vissa plommonsorтер har även synonymer som gör det svårt att avgöra vilket sortnamn som är riktigt. Ett exempel som var komplicerat var Early River Prolific. I skyltmaterial och på några hemsidor står "Early Rivers Prolific" eller "Early Prolific (Rivers)". Å andra sida står "Rivers Early Prolific" i några akademiska böcker. På vissa hemsidor står "Early Rivers (Rivers' Early Prolific)". Dessutom finns det en annan plommonsort som heter Early Rivers (BBC, 2009; EEAOP, 2009). I detta fall är inte problemet att avgöra vilka som är synonymer, utan att avgöra exakt vilken beteckning som är den riktiga. Andra plommonsorтер som har synonymer är t.ex. Belle de Louvain med synonymen Bella di Lovanio, Giant synonym med Burbank Giant Prune, Jefferson synonym med Jefferson's Gage, Ontario synonym med Ontariopflaume (UNECE, 2002).

DISKUSSION

Viktiga egenskaper hos plommonsorтер

Det har stor betydelse att genbanker bevarar viktiga plommonsorтер för framtida forskning och växtförädling. Viktiga anledningar till förädling av plommon har huvudsakligen varit att förbättra fruktens kvalitet (storlek, färg, smak och fasthet). Många förädlingsprogram använder korspollinering med sorter av bra kvalitet (Blažek, 2007). Dessutom är det viktigt att tänka i ekonomiska perspektiv för stabil plommonproduktion. Man fokuserar mer och mer på förbättringar hos plommonsorтер som resistens mot sjukdom och hårdighet för klimatförändringar i framtiden.

De viktiga egenskaperna hos frukten är mognadstid, storlek, form, hud, färg, attraktionsförmåga med grundfärg, färg på fruktköttet, fasthet och resistens mot sjukdom. Attraktionsförmågan är nog den viktigaste egenskapen för att frukten ska bli framgångsrik på konsumtionsmarknaden.

Många plommonsorтер är självfertila och kan därmed befruktas av sitt eget pollen som t.ex. Opal, Victoria och Jubileum. De sorter som kräver pollen från en annan sort är självsterila. Några av de självsterila har onormala ståndarknappar och bildar inte något befruktningsdugligt pollen som t.ex. Allmänt gulplommon och Tidigt engelskt sviskon (Nilsson, 1989). Bra pollenkvalitet och lång blomningstid är viktiga aspekter för befruktningen. Victoria är en bra pollenlämnare med sitt väl utbildade pollen och lång blomningstid. Tidig blomning eller sen blomning påverkar avkastningen mycket.

Produktionskapaciteten hos ett träd relaterar till trädens växtkraft, växtsätt, bördighet, hårdighet och motståndskraft mot sjukdomar. Träd med en bred krona är lättare att hantera än upprätta träd. Å andra sidan passar upprätta träd för tät plantering. Vill man ha mycket små träd, får man välja en svagväxande sort eller, om sorten är starkväxande, får man välja träd förädlade på mer svagväxande underlag (Nilsson, 1989).

Det finns stor variation i vinterhårdighet mellan plommonsorterna. Det förekommer stora variationer även inom samma sort beroende på olika yttre förhållanden. Ett försök gjordes på Balsgård år 1952–1956. Resultaten visade att Tunaplommon, Allmänt gulplommon, Mälarpplommon, Bonne de Bry, Rivers Early Prolific och Stor Grön Reine Claude tillhör den hårdigaste klassen (Nilsson, 1989).

En av de allvarligaste sjukdomarna i Europa är sharkavirus, Plum pox potyvirus (PPV). Sharkavirus finns egentligen inte i Sverige, men har kommit in några gånger genom import av infekterat material av plommon och aprikos. Det är ett av våra mest fruktade virus

överhuvudtaget, både genom sin verkan och på grund av sin spridbarhet (VäxtEko, 1991). Plommonsorterna Reine Claude Althans, Jefferson, Opal och Victoria får starka till måttliga symptom medan Czar får svaga.

Plommonträdens tillväxt, avkastning och fruktkvalitet påverkas av grundstammen. Krikon (*Prunus insititia*) är en vanlig art som används för grundstam och andra kända sorter som används är Mirabell (*Prunus domestica*) och St. Julien (*Prunus insititia*). St. Julien är den mest vinterhärdiga sorten och kan användas upp till mitten av Sverige medan Mirabell är begränsad till Skåne (Nilsson, 1968). St. Julien är kompatibel med alla plommonsorтер och trädet blir svagväxande med tidig skörd (Taylor, 1949).

En undersökning i Norge visar att St. Julien är den mest produktiva grundstammen till Victoria, Jubileum och några andra sorter (Meland et al., 2007).

Identifiering

Det är viktigt att veta exakt vilka plommonsorтер som bevaras i olika genbanker, och som sedan kan användas för förädling i framtiden. Därför behöver man identifiera sorterna så att informationen blir korrekt. Som en del av arbetet med att beskriva plommonsorтер på Balsgård iakttar man sorternas morfologiska egenskaper. Viktiga egenskaper är bland annat trädets växtkraft, växtsätt, kronans form, bladen, blommorna och blomningstid. Frukten varierar mellan sorterna med storlek, form, skaftet, huden, färg, köttet, fruktstenar och mognadstid.

För att göra korrekta sortidentifieringar behöver man ha både vetenskapligt grundad information samt växtkännare som har stor erfarenhet. Det kan hända att många träd har givits fel sortnamn och problemet är att veta vilket träd som har korrekt namn. På Balsgård har man därför kompletterat identifieringen av äpplesorтер och päronsorтер med DNA-analyser. Varje sort har ett eget, unikt streckkodslignande bandmönster. Med hjälp av dessa kan man identifiera sortmaterialet (Garkava-Gustavsson et al., 2003). Två av de vanligaste analysmetoderna är RAPD (Random Amplified Polymorphic DNA) och mikrosatellit-DNA. Identifiering av sorterna i en genbank med DNA-profiler är viktigt eftersom felbestämda sorter kan orsaka problem för forskning, växtförädling och odling. DNA-analys är nödvändigt som ett komplement för att verkligen kunna identifiera även plommonsorтер på ett korrekt sätt.

Framtida växtförädlingsmål

Växtförädling av plommonsorтер har utförts i Alnarp under 1940–1960, och på Balsgård under 1960–2000. Resistens, härdighet och kvalitet har varit genomgående förädlingsmål.

Herman, Jubileum, Violetta och Opal har varit mest betydelsefulla av de plommonsorтер som förädlats fram i Sverige. Det har stor betydelse för växtförädlingen att marknaden accepterar nya sorter så att odlarna kan öka sin produktion.

Att tänka på hela kedjan från odling till marknad vid växtförädling leder till behov och möjligheter av nya plommonsorтер. Det är viktigt att odlarna kan leverera frukt vid tidpunkter som efterfrågas av marknaden. Nuförtiden finns det stor efterfrågan på en ny tidig sort istället för Herman och en ny sen sort som kan komma efter Jubileum. Monarch, som har mognadstid efter Victoria, kommer som den sista sorten på säsongen (Börjesson, 2010). Hållbarhet hos plommonsorтер är också en viktig faktor som man behöver ta hänsyn till. Jubileum har en stor möjlighet att utveckla sin plats på marknaden men den är svår att lagra även med användande av ULO (Ultra Low Oxygen)-lagring (Tahir, 2009).

Förädling mot sharkavirus har genomförts särskilt i Centraleuropa. Detta virus har sitt geografiska centrum i Sydosteuropa och har därifrån spritt sig åt väster, norr och sydost (VäxtEko, 1991). I en genbank i Tyskland hittades en gammal sort som var tålig mot sharkavirus. Denna sort korsades med Stanley. Den nya sorten, Jojo, används för nya korsningar för test av sharkavirusets tålighet. Det är viktigt att hitta toleranta och resistenta sorter (Hartmann, 2007).

Om man tror att klimatet blir varmare, kan det vara lämpligt att korsa tidiga sorter från varma länder med en tidig svensk sort som har bra vinterhärdighet.

REFERENSER

BBC (2009) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2009-02-16]

<http://www.bbcgoodfood.com/blog/364plums/>

Blažek, J. (2007) A Survey of Genetic Resources Used in Plum Breeding. Acta Hort. 734: 31-46.

Börjesson, L-O. Äppelriket Österlen Ekonomisk förening, Intervju 2010-02-09.

East of England Apples and Orchards Project (EEAOP) (2009) Hemsida.

[Online] Tillgänglig: [2009-02-25] <http://www.applesandorchards.org.uk/>

Fernqvist, I. (red.) (1988) *Växtförädling av frukt och bär. Balsgård.*

Sveriges Lantbruksuniversitet: Uppsala

Garkava-Gustavsson, L., Nybom, H. (2003) *DNA-analys av våra äpplesorter,*

FAKTA Trädgård-fritid Nr. 24, SLU

- Grzyb, Z.S., Rozpara, E. (2007) *Growth, yield and fruit quality of eighteen plum cultivars grafted on two rootstocks*. Acta Hort. 734: 157-161
- Hartmann, W., *New Results from Plum Breeding in Hohenheim*, Acta Hort. 734: 187-192
- Hjalmarsson, I., Berggren, A., Brunström, P., Gårder, L., Henäng G., Tullander V., Iwarsson, M., Kalin, B., Kilbride, C., Nyman-Nilsson, M., Selin, E. (2007) *Här bevaras våra svenska fruktsorter*. CBM, SLU
- Janick, J., Moore, J-N. (1996) *Fruit Breeding – Volume 1, Tree and Tropical Fruits*, John Wiley & Sons, Inc., New York
- Jordbruksverket [Online] (2008a) Tillgänglig:
http://www.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/Amnesomraden/Statistik,%20fakta/Tradgardsodling/JO33/JO33SM0901/JO33SM0901_tabeller15.htm [2010-02-19]
- Jordbruksverket [Online] (2008b) Tillgänglig:
http://www.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/Amnesomraden/Statistik,%20fakta/Tradgardsodling/JO33/JO33SM0901/JO33SM0901_tabeller4.htm [2010-02-20]
- Lindvall, A., Lindvall, G. (2001) *Frukt & Bär*, Bra Böcker AB, Danmark
- Meland, M., Moe, M.E. (2007) *Early Performance of Four Plum Rootstocks to European Plum Cultivars Growing in a Northern Climate*, Acta Hort. 734: 157-161
- Nilsson, A. (1989) *Vår päron, plommon och körsbärssorter*. Karlebo Förlag AB, Örebro
- Nilsson, F. (1968) *Plum Growing in Sweden*, Acta Hort. 10: 17-19
- POM. Hemsida. [Online] (2009a) Tillgänglig: <http://www.pom.info/org.htm> [2010-02-24]
- POM. Hemsida. [Online] (2009 b) Tillgänglig: <http://www.pom.info/bevara.htm> [2010-02-24]
- SCB. Hemsida. [Online] (2008) Tillgänglig:
<http://www.scb.se/statistik/JO/JO0202/2003M00/JO36SM0001.pdf> [2010-02-20]
- SLU. Hemsida. [Online] (2009-09-11) Tillgänglig:
http://www.ltj.slu.se/balsgard/pro_B_his.html [2010-02-24]
- Tahir, I. (2009) *ULO-lagring ger bättre hållbarhet*, Viola 2009, Nr. 7
- Taylor, H.V. (1949) *The Plums of England*, Richard Clay and Company Ltd., London
- UNECE (2005) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2009-02-16]
<http://www.unece.org/trade/agr/standard/fresh/FFV-Std/Swedish/29plums.pdf>
- VäxtEko (1991) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2009-02-27]
http://chaos.bibul.slu.se/sll/slu/utan_serietitel_sl/UST91-1/UST91-1AA.HTM

APPENDIX

Skyltmaterialet

ALLGROVE'S SUPERB

Ursprungligen från England 1915.

Starkväxande träd som ungt. Frukten är stor, oval och mörkröd med gula punkter. Fruktköttet är grönt och mjukt, inte saftigt. Smaken är söt med arom.

Självfertil. Mognar under senare delen av september. Lämplig som hushållsfrukt.

ARIEL

En korsning mellan Autumn Comport och Reine Claude Althans, som togs fram på Alnarp 1959.

Kraftigt växande och upprätt träd. Frukten är medelstor och oval. Färgen är rödlila eller rödgult med gråblå dagg. Fruktköttet är fast, saftigt och gult. Smaken är söt och aromatisk.

Självfertil. Mognar i tredje veckan av september. En god dessertfrukt, passar även till konservering.

Tillfredsställande bördighet.

BLACK PRINCE

En korsning mellan Kentish Black och Krikon (*Prunus insititia*).

Bra växande träd med kompakt krona.

Frukten är liten- medelstor, rund-oval och mörkblå. Fruktköttet är saftigt och mycket syrligt.

Blommar mycket tidig. Mognar under de första dagarna av september.

CAMBRIDGE GATE

Ursprungligen från England.

Kraftig växande träd men rund och kompakt krona. Frukten är liten, rund och grön-gul.

Fruktköttet är saftigt, mjukt. Smaken är söt och aromatisk.

Mognar under senare delen av september. Lämplig som dessertfrukt, kokfrukt och konserverad frukt.

Rik bördighet.

BELGISKT PURPURPLOMMON

Okänd uppkomst och härstamning. Spreds från Belgien under 1850-talet. Kom till Alnarp 1876. Synonym bl. a. Bleue de Perk.

Kraftigt växande och stort träd.

Frukten är medelstor och rund med blå-mörkviolett färg. Fruktköttet är grönaktigt, grovt, mycket saftigt och sitter fast vid stenen. Smaken är söt och aromatisk.

Självsteril. Blomning medeltidig. Mognar i början av september. Lämpligt som kokfrukt.

BELLE DE LOUVAIN

Ursprungligen från Belgien, synonym Bella di Lovanio.

Trädet växer mycket kraftigt och bildar först en smal krona, vars grenar böjs ut båglik.

Rikbärande sort. Frukten är stor, oval och har röd-violett färg. Smaken är söt.

Självfertil. Sen blomning. Mognar i början av september. Lämplig som dessertfrukt och kokfrukt.

Används ibland som mellanförädling för svagväxande plommonsorser.

BONNE DE BRY

Fransk sort, känd omkring från 1820. Kom till Sverige och Alnarp omkring 1895.

Medelstort och svagväxande träd med god bördighet. Medelstor, rund eller rundat oval frukt med blåviolett färg samt medellångt skaft. Fruktköttet är fint, något löst och saftigt. Smaken är söt med medelgod arom.

Självsteril. Mognar i mitten av augusti.

Ganska motståndskraftig mot sjukdomar.

COE'S CRIMSON DROP

En mutant av Coe's Golden Drop.

Frukten är liten, plattrund och gul som Coe's Golden Drop. Fruktköttet är gult, mycket saftigt och fast. Smaken är söt och vinaktig.

Mognar sista dagarna i september.

God vinterhärdighet.

COLUMBIA

Ursprungligen från USA. Sorten kom till Alnarp 1876.

Trädet växer kraftigt och brett. God bördighet.

Frukten är stor, klotrund-plattrund, regelbunden, djupt brunröd färg med en svagt flammig rodnad och gula punkter. Fruktköttet är ljusgult, medelmåttigt fast och måttligt saftigt, lossnar tämligen bra från stenen. Smaken är syrlig med svag arom.

Blomning medeltidig. Mognar 1-2 veckor in i september. Lämplig som dessertfrukt och hushållsfrukt.

CZAR

Korsning mellan Prince Engelbert och Early Rivers Prolific, framtagen i England 1871.

Rikbärande sort som är mycket svagväxande med smal upprätt krona.

Medelstor, oval- ägggrund frukt med mörkblå-något violett färg. Kraftig och blåvit dagg.

Fruktköttet är saftigt och lossnar lätt. Syrlig med ganska fadd smak.

Självfertil. Blommar tidigt. Mognar under senare delen av augusti. God som kokfrukt.

Kan angripas av fruktmögel.

DENNISTON'S SUPERB

Ursprungligen från USA och introducerad omkring 1835.

Trädet växer kraftigt med upprätt krona.

God bördighet. Frukten är medelstor, rund och grön med blossande rodnad. Fruktköttet är gult, fast och något saftigt. Smaken är söt och aromatisk.

Självfertil. Medeltidig blomning. Mognar senare delen av september-oktober.

God vinterhärdighet.

DIAMOND

Hittades i England, där den hade vuxit upp i en häck. I handel kom sorten 1830.

Trädet växer kraftigt med hög krona med starka huvudgrenar.

Frukten är stor, långsträckt oval, ofta utbuktad på ryggsidan. Färgen är mörkt purpurviolett-svartblå med starkt vaxöverdrag. Fruktköttet är gult, grovt, nästan mjöligt och sitter fast vid stenen. Smaken är syrlig utan arom och sötma.

Blomning kort, medeltidig. Mognar i mitten av september. Används till mos och ättikplommon.

Frisk sort. Ganska vinterhärdig.

DUMIRON

Härkomst okänd. Kom till Alnarp 1878.

Litet träd med en tät krona och vågrätt eller något nedåtriktade smågrenar. Frukten är liten, regelbundet oval. Färgen är matt violett-röd eller nästan röd, tunt vaxöverdrag. Fruktköttet är ljusgult, måttligt saftigt och lossnar från stenen. Smaken är mycket söt, svagt syrlig och aromatisk.

Tidig blomning. Mognar i slutet av september–oktober.

Används som dessertfrukt.

Kan angripas av fruktmögel.

EARLY RIVERS PROLIFIC

Ursprungligen från England, omkring 1834. Kom till Alnarp omkring 1870. Synonymer Rivers Early Prolific och River's No. 2. Trädet växer bra och bli inte stort. Frukten är rund och blåviolett med någon anstrykning av rött. Fruktköttet är fast, grovt och surt med lite smak.

Blommar tidig. Mognar i mitten av augusti. Lämplig som hushållsfrukt.

Kan skadas av fruktmögel och pungsjuka.

FROME CROSS

Ursprungligen från England, korsning mellan Coe's Golden Drop och Merryweather (*Prunus insititia*). Introducerad 1948.

Frukten liknar mest av allt Merryweather som är stor och mörkblå.

Mognar senare delen av september.

GIANT

Ursprungligen från USA 1893, korsning mellan Japanskt plommon (*Prunus salicina*) och en ungersk sort. Synonym Burbank's Giant Prune.

Trädet växer bra och bli inte stort. God bördighet. Frukten är stor, gul med mörkt röd täckfärg.

Fruktköttet är gult och saftigt. Smaken är söt.

Självfertil. Mognar i slutet av september–oktober. God dessertfrukt.

God vinterhärdighet.

GULT APRIKOSPLOMMON

Gammal sort, omtalas eventuellt redan 1629. Odlades under 1860-talet.

Medelmåttigt eller kraftigare växande träd med vid krona. God bördighet.

Medelstor, plattrund–rund frukt med ljust gul färg. Röda punkter eller ringar kan finnas.

Fruktköttet är saftigt, smältande och lossnar lätt från sten. Smaken är söt med svag syra.

Blommar medeltidigt. Mognar i mitten av september. Lämplig till bords- och hushållsfrukt.
God hårdighet.

GULT ÄGGPLOMMON

Gammal sort, troligen från Holland. Odlades i Sverige under 1700-talet.
Kraftigtväxande träd med hög krona. Stor och äggrund-oval frukt med ljusgul-rosafärg.
Fruktköttet är grovt, gult, syrligt och rätt söt med god smak.
Självfertil. Blommar medeltidigt–sent. Mognar först i oktober. Lämplig som hushållsfrukt och bordsfrukt.
Frisk sort med god vinterhårdighet.

HACKMAN

Gammal sort som har fått namnet efter en prost Hackman. Vanlig sort före mitten av 1900-talet.
Starkväxande och stort träd. Frukten är stor och regelbundet brett oval. Färgen är gulgrön med gröna fläckar och tunn dag. Fruktköttet är fast, rätt grovt och saftigt. Smaken är söt och något syrlig med god arom.
Mognar i mitten –slutet september. Lämplig som dessert- och hushållsfrukt.
Härdig sort.

HERMAN

Svensk sort från Balsgård framtagen 1952, korsning mellan Czar och Ruth Gerstetter
Medelstor och medelkraftigt växande träd med upprätt och utbredd krona. God och jämn bördighet. Medelstor, oval eller svagt äggformad, något kantig frukt med blåviolett färg och tunn dag. Medelfast och ljust gulgrönt fruktkött. Syrlig och något söt smak.
Självfertil. Blomningen är medeltidig. Mognar de sista dagarna i juli eller i början av augusti.
En god bordsfrukt.
Frisk sort.

IVE

Svensk sort, avkomma efter Reine Claude Althans och registrerad 1997.
Medelstort träd med upprätt, utbredd samt tät krona. Frukten är medelstor–stor, regelbunden, runt-oval och rödviolett med gulbruna prickar. Fruktköttet är ganska fast, saftig och grågult.
Smaken är söt och lagom syrlig med god arom.

Blommar tidigt. Mognar i slutet av september, kan även efter mogna vid tidig plockning.

Dessertplommon.

Äldre träd kan få grentorka.

JEFFERSON

Ursprungligen från USA, har fått namnet efter presidenten Thomas Jefferson. Kom till Sverige på 1840-talet. Synonym Jefferson's Gage.

Starkväxande träd som ungt. Frukten är stor–medelstor, regelbundet oval och gråaktigt gröngul, med något rött och blå dagg. Fruktköttet är fast, något grovt och gröngult. Smaken är söt och måttligt syrligt. Stenen lossnar redan i omogna frukter.

Självfertil. Mognar i slutet september–oktober. God som dessertplommon.

Medelmåttigt hårdig. Angrips ibland av fruktmögel.

JUBILEUM

Ursprungligen från Balsgård 1988, korsning mellan Giant och Yakima.

Trädet är upprätt med utbredd krona och växer medelmåttligt.

Frukten är mycket stor och rödviolett med små bruna prickar i skalet. Fruktköttet är fast och gult. Smaken är söt och syrlig.

Självfertil. Mognar i mitten av september.

KIRKE

Ursprungligen från England, kom till Sverige på 1850-talet.

Medelmåttigt växande träd.

Frukten är stor, brett oval–klotrund form med mörkt purpur–svartblå färg, fina punkter samt brunrost.

Fruktköttet är rätt fast, saftig och smältande. Smaken är söt, svag syrlig och aromatisk.

Mognar i slutet av september–oktober.

Utmärkt till dessertfrukt.

Sorten har stora krav på jordmån och klimat.

KRIKON

Prunus insititia. Känd sedan medeltiden, omnämndes i skrift för första gången i Halland år 1818. Ej en enhetlig sort.

Svagväxande träd med tät och risig krona. Frukten är liten, regelbunden, rundad eller kort ovalformad. Färgen är svartblå, ljusgul eller rödaktig. Fruktköttet varierar från fast till något löst. Smaken varierar från fadd eller sur till mera god.

Mognar vid olika tidpunkter i september och oktober. Lämplig till saft, marmelad, sylt eller mos.

LAXTON'S BOUNTIFUL

Engelsk sort, korsning mellan Red Magnum Bonum och Victoria.

Frukten är medelstor, oval och ljus röd med vita punkter. Fruktköttet är fast.

Självfertil. Mognar i början–mitten september.

Mindre god kvalitet.

MIRABELL från METS

Troligen från Frankrike.

Medelmåttig växande och ganska stort träd. Vitgul frukt med mindre storlek än Mirabell Nancy. Fruktköttet är lösare och mindre sött än Mirabell Nancy.

Delvis självfertil. Blommar sent. Mognar i andra veckan av september. Lämplig för sylt.

Rik bördighet. Frisk sort.

MIRABELL NANCY

Troligen från Frankrike, omnämndes på 1700-talet. Synonym Stor Mirabell.

Medelmåttig växande och ganska stort träd. Frukten är liten, rund–oval. Rik bördighet. Färgen är vitgul med röda fläckar och punkter. Fruktköttet är fast, ljusgult och lossnar lätt från stenen. Smaken är söt med god arom.

Delvis självfertil. Blommar sent. Mognar i andra veckan av september. Lämplig som bords- och hushållsfrukt.

Frisk sort.

MÄLARPLOMMON

Ursprung okänt. Synonymer Svartsjölandsploμμon, Upplandsploμμon och Mälardalens gulploμμon.

Svagväxande träd med en smal cylinderformad krona. Frukten är liten, rund eller brett oval med kort skaft. Färgen är vitgul med fläckvis gröna och röda fläckar. Fruktköttet är fast, något saftigt och matt gulaktigt. Smaken är ganska söt men något fadd.

Självfertil. Blommar medeltidigt. Lämplig hushållsfrukt.

Mycket härdig sort.

ONTARIO

Amerikansk sort, omskriven redan 1874.

Rätt kraftigt växande träd med vacker krona. Frukten är stor, regelbunden, brett oval eller mer rund form. Färgen är matt gul med någon gråblått. Tunn vaxbeläggning. Fruktköttet är mycket saftigt och sitter fast vid stenen. Smaken är söt, mycket saftig, måttlig syrlig och med god arom.

Självfertil. Mognar efter mitten av augusti i södra Sverige. Lämplig som hushållsfrukt.

Frisk sort men känslig för hård vinterkyla.

OPAL

Svensk sort från Alnarp, korsning mellan Reine Claude d' Oullins och Early Favourite, marknadsfördes 1948.

Medelstarkt växande träd med upprätt krona. Har rätt typiska plattade och rundade blad. Bär frukt tidigt och mycket rikligt. Frukten är medelstor, oval–något äggrund med rödviolett färg, täckt av blågrå dagg. Fruktköttet är fast, mycket saftigt med söt smak.

Självfertil. Blommar ganska tidigt. Mognar i augusti. Kan användas både som bords-och hushållsfrukt. Lämplig till konservering.

Motståndskraftigt mot sjukdomar, ganska god vinterhärdighet.

PERSIKEPLOMMON

Okänt ursprung. Odlas mycket i Nordamerika och Sydafrika. Synonymer Nektarinplommon och Rött aprikosplommon.

Starkväxande, stort och brett träd. Frukten är medelstor–stor med röd-violett färg. Fruktköttet är mycket grovt, fast, saftigt och mattgult. Smaken är söt, rätt syrlig med svag arom.

Mognar i slutet av augusti. Lämplig som bordsfrukt.

Friskt träd.

POND'S SEEDLING

Omnämnd i England sedan 1831 men närmare ursprung okänt.

Stort, kraftig upprätt växande träd. Frukten är stor, oval–avlång och ljust röd med små punkter.

Fruktköttet är gult, möjligt och mindre saftigt.

Självfertil. Lämplig som kokfrukt.

PRINCE ENGLEBERT

Ursprungligen från Belgien 1843.

Frukten är stor, ovalformad med mörk violett färg med många rödbruna punkter.

Fruktköttet är fast. Smaken är sylig.

Delvis självfertil. Mognar i början–mitten av september. Lämplig som kokfrukt.

Rik bördighet.

PRINCE OF WALES

Ursprungligen från England, kom till Alnarp 1879. Synonym Prince de Galles.

Kraftigtväxande och vackert träd med en hög och stor krona. Frukten är medelstor, rund eller oval med djupt violettröd färg små gul punkter och fin dagg. Fruktköttet är gröngult–gult, ganska fast, saftigt och släpper inte stenen. Smaken är svagt söt och något syrlig.

Självfertil. Tidig blomning. Mognar i mitten av september eller senare. Endast enklare bordsfrukt och god kokfrukt.

Trädets stam skadas ofta av en barksjukdom.

REINE CLAUDE ALTHANS

Kraftigtväxande träd.

Frukten är medelstor, rund, rödviolett med kraftig dagg.

Fruktköttet är gult, saftigt och stenen lossar från köttet.

Smaken är god och lagom syrlig.

Delvis självfertil. Blommar tidigt–medeltidigt. Mognar i början av september.

REINE CLAUDE DE BRAHY

En belgisk sort. Till Alnarp kom det första trädet år 1878.

Trädet växer kraftigt med en hög, gles och oregelbunden krona.

Frukten är medelstor, från brett oval till rund och plattrund. Grön eller mattgul hud med gröna skiftningar samt ofta med skarpt begränsade fläckar och punkter i rödbrunt. Tunn vaxbeläggning. Fruktköttet är ljusgrönt, något fast och saftigt, släpper inte stenen lätt. Smaken är söt med syrlig arom.

Självfertil. Medeltidig blomning. Mognar i slutet av september–oktober. God kokfrukt, sylt.

REINE CLAUDE D'OULLINS

Introducerades från Tyskland 1864, men moderträdet hittades i Frankrike.

Starkväxande och stort träd. Stor frukt med oval form, gulgrön–gul färg med små gröna punkter. Fruktköttet är genomskinligt, saftigt och gult. Smaken är söt och aromatisk.

Självfertil. Mognar under senare delen av augusti–början av september.

Dessertplommon, passar också till kompott, sylt och marmelad.

Motståndskraftig mot sjukdomar.

REINE CLAUDE NOIRE

Troligen från norra Frankrike. Kom till Alnarp omkring 1931.

Starkväxande träd med kraftiga skott och en bred, medelstor eller större, låg krona.

Frukten är medelstor, rund eller rundat oval. Svartblå hud med kraftigt vaxöverdrag.

Fruktköttet är medelfast, något saftigt, gult och lossnar bra från stenen. Smaken är söt och svagt syrlig.

Medeltidig blomning. Mognar under de första dagarna av september.

God bordsfrukt och hushållsfrukt. Passar också bra till konservering och matlagning.

Skadas något av frost.

REINE CLAUDE VIOLETTE

Ursprungligen från Frankrike, omkring 1770-talet. Sorten har fått världsrykte som ett av de finaste av alla plommon.

Trädet växer tämligen kraftigt med pyramidformad krona. God bördighet.

Frukten är medelstor, rundat oval–rund, mycket regelbunden med mörkt purpurviolett–mörkblå färg och tjockt vaxöverdrag. Fruktköttet är ljusgrönt, smältande, saftigt och lossnar från stenen. Smaken är söt, svag syrlig med mycket fin arom.

Självfertil. Medeltidig blomning. Mognar omkring första oktober.

En frisk sort. Tillfredställande vinterhärdighet.

RUTH GERSTETTER

Tysk sort från 1920, korsning mellan Czar och Bonne de Bry.

Medelstarkt upprätt växande träd. Medelstor, rund till oval och något sned frukt med gul grundfärg och brunröd täckfärg samt någon korkrost. Fast, måttlig saftigt frukt kött med måttlig syra, någon sötma och arom.

Självsteril. Mognar de sista dagarna i juli eller i början av augusti.

Angrips lätt av bakterios. Otillfredsställande hårdighet.

SCHAMALS HÖSTPLOMMON

Framtagen i Tyskland 1844. Härstammar från Rött äggplommon. Kom till Alnarp 1880.

Kraftigväxande träd. Stor frukt, klumpigt päronlik eller ägggrund, mattgul eller gråaktigt gulvit.

Fruktköttet är ljusgult, mjöligt, saftigt. Smaken är söt med syrlig arom.

Självfertil. Medeltidig blomning. Mognar under de första dagarna av oktober.

En frisk sort.

STANLEY

Ursprungligen från USA.

Trädet blir ca 3 m högt. Orange-gul frukt med saftigt fruktkött. Smaken är söt.

Självfertil. Blommar sent i vår. Mognar i slutet av september.

God vinterhårdighet.

THAMES CROSS

En korsning mellan Coe's Golden Drop och Giant i England 1948.

Medelstarkt växande träd. Frukten är stor, avlång-oval och gul med röd-rosa täckfärg.

Fruktköttet är ganska fast. Smaken är söt.

Självfertil. Blommar sent. Mognar i slutet av september-oktober. Lämplig som dessertfrukt och sylt.

TUNAPLOMMON

En lokalsort från Medelpad, beskriven 1988.

Trädet växer starkt och bär rikligt med frukt. Frukten är liten, rund, oval eller ägggrund. Färgen är gulgrön eller gulvit. Fruktköttet är ganska fast, saftigt och gulaktigt. Smaken är söt med god arom.

Självfertil. Mognar i slutet av augusti eller början av september.

Härdig sort.

VICTORIA

Härstammar från England, marknadsfördes 1844 och planterades mycket i Sverige i slutet av 1800-talet.

Trädet växer ganska kraftigt. Frukten är stor–medelstor, regelbundet rund–oval och grönaktigt gul med violettröd täckfärg. Fruktköttet är ljusgult och grovt. Smaken är söt syrlig med svag arom.

Självfertil. Blommar medeltidigt. Mognar i september.

God dessertfrukt. Lämplig som hushållsfrukt.

Rik bördighet. Angrips av fruktmögel.

VICTORY

En korsning mellan Vision och Valor i Kanada 1972.

Frukten är stor och hjärtformad. Färgen är mörk blåviolett med grön-gul färg utan vaxbeklädnad.

Sen blomning.

VIOLETTA

En sort från Balsgård 1992, korsning mellan Grand Duke och Herman.

Svagväxande träd med öppen krona. Rikbärande sort.

Frukterna är små, ovala och mörkt blåviolettera. Fruktköttet är fast och grøngult och har söt smak.

Mognar mitten av augusti.

WASHINGTON

Ursprungligen från USA, kom till Sverige i slutet av 1840-talet.

Trädet är stort och kraftigväxande. Frukten är stor, kort avlång eller klotrund med matt gul färg och med en tunn hinna av vax. Fruktköttet är fast, saftigt och lossnar helt från stenen.

Smaken är söt och något syrlig arom.

Blommar medeltidigt. Mognar i mitten–senare delen av september.

WILLHELMINE SPÄTH

En korsning mellan Early Rivers Prolific och Anna Späth i Tyskland 1899.

Kraftigt växande träd med en hög krona. Frukten är medelstor, avlång till äggrund. Färgen är mörkt violettblå med kraftig vaxbeklädnad. Fruktköttet är fast, grågult och lossnar ganska lätt från stenen. Smaken är något söt, inte så syrlig och med ganska god arom.

Tidig blomning. Mognar i sista veckan av augusti. Lämplig som hushållsfrukt och torkad frukt.

Kan angripas av fruktmögel.

Referenser till Appendix

BBC (2009) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2009-02-16]

<http://www.bbcgoodfood.com/blog/364plums/>

Buckingham Nurseries On-line Catalogue (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-28] [http://www.buckingham-](http://www.buckingham-nurseries.co.uk/acatalog/Index_Plums__Gages__Damson_Trees_22.html)

[nurseries.co.uk/acatalog/Index_Plums__Gages__Damson_Trees_22.html](http://www.buckingham-nurseries.co.uk/acatalog/Index_Plums__Gages__Damson_Trees_22.html)

Burbank, L. (2004) *The Greatest Plum of All: The Prune: Forty Years in Search of a Perfect Prune*, Athena University Press, Barcerina-Singapore, London [Online] Tillgänglig: [2010-02-26]

http://books.google.se/books?id=Rcvv47Edz34C&pg=PA22&lpg=PA22&dq=burbank+giant+plum&source=bl&ots=BGsIhZEOd_&sig=O5Yhl0IgEO-4LnIIIXWqvwUOBo&hl=sv&ei=8xqIS53xE83S-QaamP3jDQ&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=9&ved=0CCkQ6AEwCDgK#v=onepage&q=burbank%20giant%20plum&f=false

Den virtuella floran (2005) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2009-02-11]

<http://linnaeus.nrm.se/flora/di/rosa/prunu/prundom.html>

East of England Apples and Orchards Project (EEAOP) (2009) Hemsida. [Online]

Tillgänglig: [2009-02-25]

http://www.applesandorchards.org.uk/index.php?option=com_content&view=article&id=87&Itemid=234

Eplanta (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-18] <http://www.eplanta.com/>

Ericson, N-A. (1999) *Odlingsvärda plommon- och körsbärssorter*, Fakta Trädgård-Fritid Nr. 19

First Growing Tree Nursery (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-26]

<http://www.fast-growing-trees.com/BurbankPlum.htm>

Fruitlent (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-03-10]

<http://www.fruitlent.nl/pruim.html>

Gardening for You (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-16]

<http://www.gardeningforyou.com/rts/index.asp?action=page&name=10649&subname=8625&siteid=1114>

Hogg, R. (1884) *The Fruit Manual: Containing The Descriptions And Synonyms Of The*

Fruits And Fruit Trees Of Great Britain, Journal of Horticulture Office, London [Online]
Tillgänglig: [2010-02-16]

<http://chestofbooks.com/gardening-horticulture/Robert-Hogg/The-Fruit-Manual-Great-Britain/index.html>

Jordbruksverket (2004) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-28]

http://www2.sjv.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_kvalitetsnormer/kv11.pdf

Jordbruksverket (2009) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-03-09]

<http://www.sjv.se/download/18.84b1402123cbbb742680009248/V%C3%A4xtsortmeddelande+2009+nr+4.pdf>

Keepers Nursery (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-26]

[http://www.keepers-nursery.co.uk/early_prolific_\(rivers\)_variety.aspx](http://www.keepers-nursery.co.uk/early_prolific_(rivers)_variety.aspx)

Koang Institute (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-26]

<http://www.koanga.org.nz/articles/135165.html>

MEIOSIS (2009) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-03-10]

<http://www.meiosis.co.uk/fruit/violetta.htm>

Ontario Ministry of Agriculture & Food and Rural Affairs (2010) Hemsida. [Online]

Tillgänglig: [2009-02-25] <http://www.omafra.gov.on.ca/english/crops/facts/07-039.htm#euoplum>

Plum Tree (2007) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-26]

<http://www.daleysfruit.com.au/fruit%20pages/plum.htm>

Pometet (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-16]

<http://www.agri.life.ku.dk/Pometet/sortslister/blommer.aspx>

The Keen Gardener's Choice (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-28]

http://www.dobies.co.uk/Shop/Fruit+Trees+and+Bushes/Plum+Thames+Cross+479894.htm?utm_source=froogle&utm_medium=freedirectory&utm_campaign=Fruit-Trees-and-Bushes&utm_term=479894

UNECE (2002) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2009-02-16]

<http://www.unece.org/trade/agr/standard/fresh/FFV-Std/Swedish/29plums.pdf>

Walcot Organic Nursery (2009) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2010-02-16]

http://www.walcotnursery.co.uk/acatalog/info_55.html

Wikipedia (2010) Hemsida. [Online] Tillgänglig: [2009-02-11]

http://en.wikipedia.org/wiki/Mirabelle_plum

